

Ezagutu eklipseak!

Jardueren fitxa

Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza

Izena:

Izenburua: "Ezagutu eklipseak" jarduera-fitxa. Bigarren Hezkuntza.

Estatuko Administrazio Orokorraren argitalpenen katalogoa: <https://cpage.mpr.gob.es>

Egilea: Geografia Institutu Nazionala,2025.

Fitxa hau eta bere edukia CC BY 4.0 lizentziapean banatzen da

Argitaratzailea: edizio honetakoa, H. A. Geografi Informaziorako Zentro Nazionala,2025

Jardueren diseinua: Alba Aller Egea.

Diseinua eta maketazioa: Carla Ortiz Sancho, Carlos Ramos López de Hoyos.

Marrazkiak: Carla Ortiz Sancho, José Antonio Bolonio Jiménez.

AOIZ digitala: 198-25-014-X

DOI: 10.7419/163.17.2025

Argitalpenaren eskubideak H. A. Geografi Informaziorako Zentro Nazionala dira, argitaletxe gisa. Erakunde honek eskertzen du edizio digitalaren hedapen elektronikoa masiboa web orri ofizialeko dagokion atalera esteka baten bidez egitea.

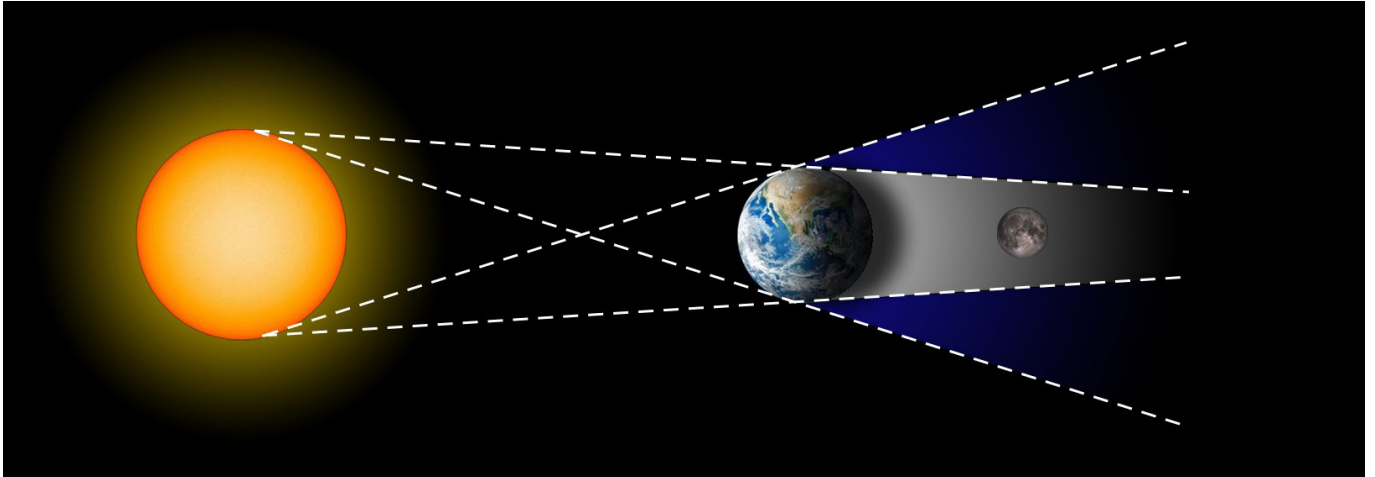
Calle General Ibáñez Ibero, 3 28003 - Madrid (España)

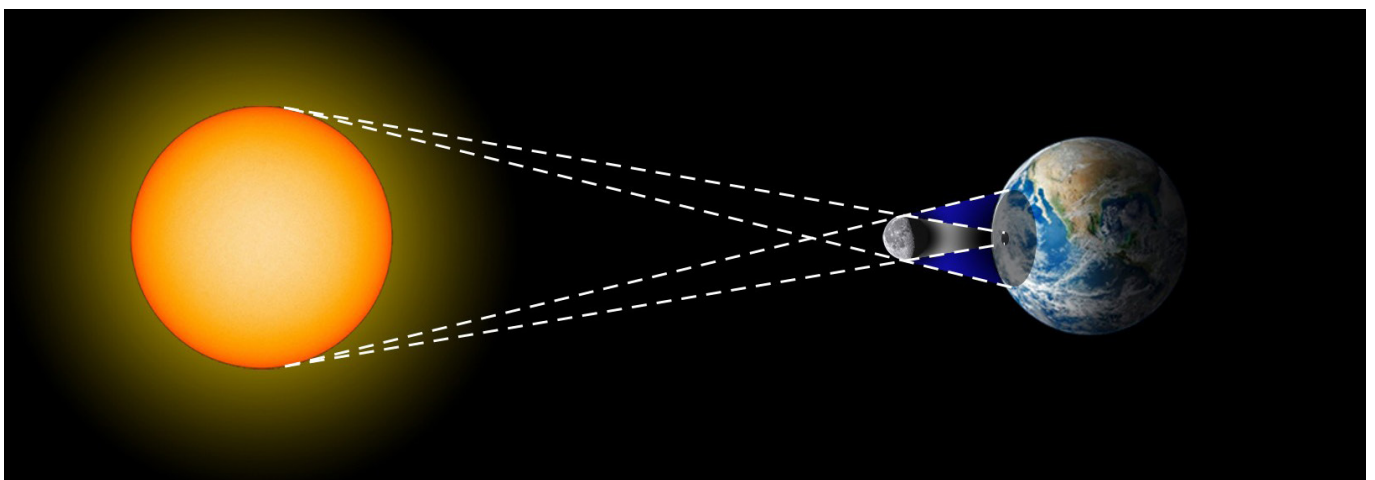
www.ign.es / www.cnig.es / consulta@cnig.es

1. Zer eklipse mota da?

Idatzi ilustrazio bakoitzaren azpian erakusten den eklipse mota.

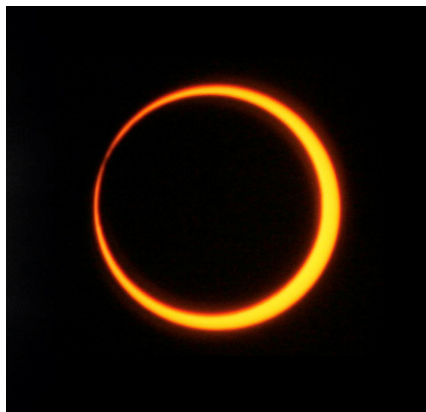
2. Eguzki-eklipsea edo ilargi-eklipsea?

Irakurri baieztapen hauek eta adierazi **eguzki**-eklipsea edo **ilargi**-eklipsea den..

		Eguzki-eklipsea	Ilargi-eklipsea
1.	Lurra Eguzkiaren eta Ilargiaren artean kokatzen da		
2.	Ilberriaren fasean bakarrik gertatzen da		
3.	Ilargia gorrixka ikusten da		
4.	Zerua ilundu egiten da egunez		
5.	Ilargi betearen fasean bakarrik gertatzen da		

3. Badakizu bereizten?

Eguzki-eklipse bat **partziala**, **osoa** edo **eraztun-itxurakoa** izan daiteke. Osatu marrazki bakoitzaren azpian eklipse mota zuzena.

4. Azaldu zure hitzekin

Deskribatu hurrengo eklipse mota hauek:

- **Osoa:**

- **Partziala:**

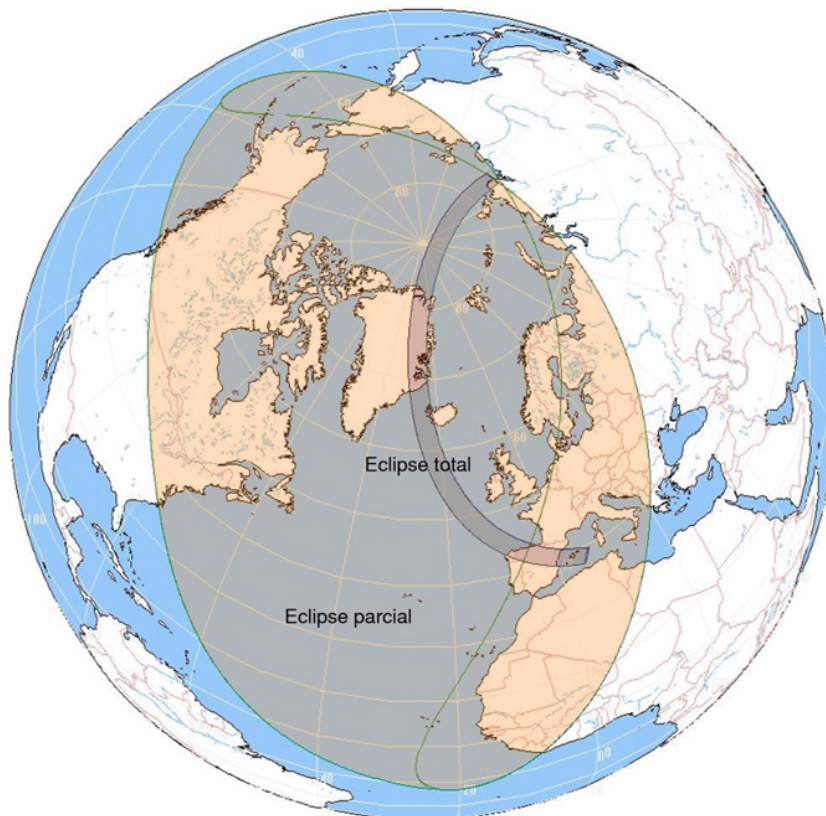
- **Eraztun-itxurakoa:**

Zergatik ikusten da eklipse bera, Lurreko zenbait puntutatik, osoa bezala, partziala bezala, edo ez da ezer ikusten? Sartu zure azalpenean **itzalpea** eta **ilunantz** kontzeptuak.

5. Zein eremutan nago?

Ikusi 2026ko abuztuaren 12ko Eguzki-eklipse osoaren irudi hau.

Zein eremutan (itzalpea, ilunantza eta itzaletik kanpo) dago eklipsea ikusten ari den pertsona bat?

- Mexikotik:
- Sevillatik:
- Zaragozatik:
- Italiatik:

6. Egia edo Gezurra

Irakurri baieztapen hauek eta markatu **Egia** (E) edo **Gezurra** (G) diren:

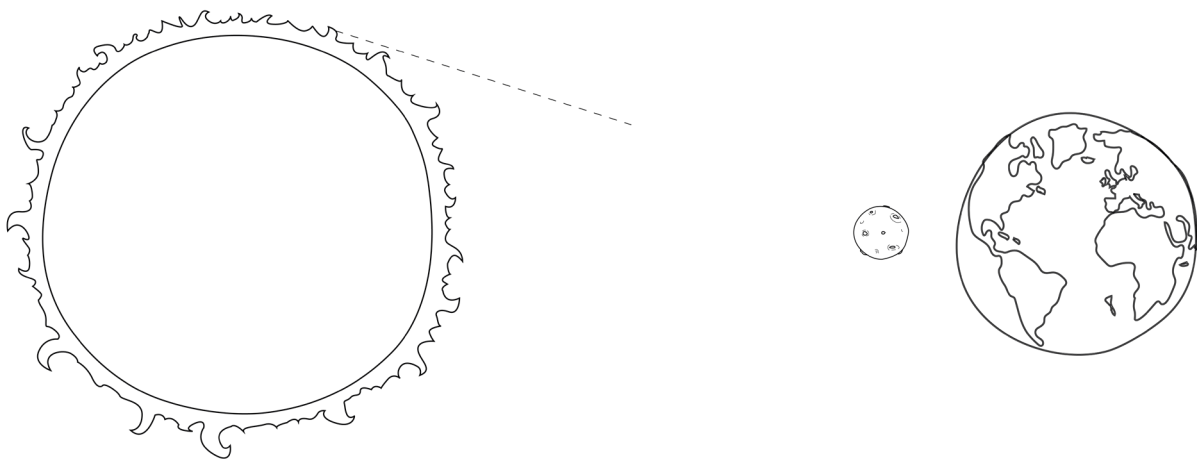
- 1. Ilargiak Eguzkia estal dezake eguzki-eklipse batean.
- 2. Ilargiak Eguzkiaren tamaina bera du.
- 3. Lurrak Ilargia estali dezake ilargi eklipse batean.
- 4. Eklipse osoak itzalpean gertatzen dira.
- 5. Ilunantzean eguzkia erabat estalita dago.
- 6. Ilargiak ez du berezko argirik.
- 7. Eklipse bat begiratzeko betaurreko bereziak behar dira.
- 8. Itzalpea da itzalaren zatirik ilunena.

7. Marraztu eta izendatu itzalak

Ikusi Eguzkiaren, Ilargiaren eta Lurraren posizioen eskema hau Eguzki-eklipse batean. Erregela baten laguntzaz, Ilargiak proiektatutako itzal-konoak marraztu, eta honela izendatu:

- **Itzalpe** (itzal osoa)
- **Ilunantza** (itzal partziala)

8. Segurua ala arriskutsua da?

Irakurri egoera bakoitza eta idatzi ea **SEGURUA** ala **ARRISKUTSUA** den eguzki-eklipse bat behatzeko. Gero, justifikatu zergatik.

Egoera		Segurua ala arriskutsua?
1.	Eguzkitako betaurreko normalak erabiltzea	
2.	Eklipsea zuzenean babesik gabe begiratzea	
3.	Iragazki homologatua duten eklipseen betaurreko bereziak erabiltzea	
4.	Orri zuri batean proiektatutako eklipsea kutxa estenopeiko batekin behatzea	
5.	Erradiografia zahar bat erabiltzea eguzkiari begiratzeko	

Zergatik?

Eta zer gertatzen da ilargi-eklipseekin? Beha ditzakezu zuzenean modu seguruan edo babes gehigarria behar duzu?

9. Zergatik distirutzen dute Baily perlek?

Eguzki-eklipse oso batean, Ilargiak Eguzkia erabat estali aurretik eta ondoren, argi-puntu distiratsu batzuk ikus daitezke ertzean. "Baily perlek" dira.

a) Zergatik gertatzen dira? Zer diote perla hauek Ilargiaren azalerari buruz?

b) Zer uste duzu gertatuko litzatekeela Bailyren perlekin Ilargiaren itxurazko diametroa Eguzkiarena baino pixka bat txikiagoa balitz?

c) Zer beste fenomeno ikus ditzakegu Eguzki-eklipse osoan zehar? Begiratu berriro irudiari, zure erantzuna bideratzeko.

d) Ikertu nor izan zen **Francis Baily** eta zergatik duen fenomeno honek bere izena. Zein urtetan deskribatu zituen lehen aldiz perla hauek?